

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 48.

Indult Bétsből, Kedden, December' 14-dikén, 1830.

L e n g y e l O r s z á g.

Varsó Dec. 1 napján. (a' Burkus Státus-Ujságból) Nov. 29-kén reggel még tsendesség uralkodott nálunk, de este 7 óra tájban hirtelen híre fut a' városban, hogy két lovas Orosz Test Örző Regementek a' Katona-Oskola nevendékeivel és a' Lengyel gyalogságnak néhány Kompániáival verekednek 's hartzolnak. A' tsata véres volt, sokan estek mind a' két részről; az Orosz lovas Test Örző Regementek hátra vonultak, és a' lengyel katonaságnak egy része a' Belvedere Kir. Kastélynak fordult, de a' hol Ő Ts. Mggát Cesarevits Constantin Nagy Hertzeget — többé nem találta. Ugyan azon pillanatásban (estvéli 7 óra tájban) nagy Marsot vertek, minden itt lévő Seregek fegyverben állottak; 's tsak hamar nyilvánvaló lett, hogy a' Varsói nép magát a' lengyel katonasággal egyesíteni akarja. Már 8 órakor béváltak törve a' fegyvertár kapui, és osztogatták a' fegyvert a' népnek. A' hartz és tsata egész éjtszaka tartott viradtik. A' Volhyniai Regement és a' lengyel Gárda-granatérosoknak egy része Generalis Zymirski alatt a' nagy gyakorló-piatzra kiállott; a' Litthai test örző regementnek hát-rálni kellett. A' lengyel gárda-Vadász regement Generalis Kurnatovski alatt, a' hartzban részt nem veve. A' Márton- és Karmelita-Klastromban lévő

Országrajait a' fogságból kibotsáttották. — A' mennyire eddig tudva van, estek ez éjjeli hartzban Generalis Gendre Gener. Fensch és Vice-Elölülő Lubovidzki (mind hárman a' Belvedere Kastélynál); Hadi Minister Generalis Haucke Oberster Meczisevski, Generalis Blumer, Generalis Potocki és Gen. Trenbiki (a' Királyi Helytartó Palotánál); rabságba estek Gener. Redel és Gener. Bontems; Essakov és Engelman. Generalsok magokat megadták. Lengyel Generalis Lovicki is elesett, de az ő halálát tévedés okozta. Midőnt. i. egy lengyel) örkatona néki kiáltana, magát megnevezte, de nevét hibásan értették és földre terítették. — Tegnap (30-dikében) az Elölülő Status Minister Gróf Sobolevski és Finantz Minister Hertzeg LubECKI a' következő Nyilatkoztatást adták ki:

„Ő Fgének a' Tsászárnak és Lengyel Királynak I Miklósnak nevében. A' sürgető környülállásoknak tekintetéből az Igazgatótanács felszólítja közös munkásságra magához a' következő személyeket: Senator Vajda Czartoryski Ádám Hertzeget, Senator Vajda Radziwill Mihály Hertzeget, Senator Castellan Kochanovski Mihályt, Senator Castellan Gróf Patz Lajost, Senatusi Titoknok Niemcevicz Juliánt és Generalis Chlopic-

cki Jó's e f e t. Költ Varsóban Nov. 30-
kán 1830.“

A' Varsói lakosok tegnap (30-dik-
ban) egész nap fegyverben állottak, és
délután a' Nemzeti gárda elkezdte, Gróf
L u h i e n s k i alatt, magát organizálni.
A' Kereskedők boltjai zárva voltak. A'
lengyel lovas és gyalog regementekhez,
kik a' különböző Vajdaságokban feküsz-
nek, parantsolatok mentek, hogy mi-
nél előbb Varsóhoz jöjjenek. A' város-
nak főbb útszáiban ágyúk vannak kisse-
gezve; az itt fekvő Seregeknek fővezér-
ségét Generalis Chopicki által vette.
Az Országos adósságoknak amortisatio-
jára ügyelő Biztosság, a' Bank vagyonát
elpetsételve a' polgároknak és honnyi
katonaságnak egyenes őrizete alá hely-
hezette.

A' Varsói Status-Ujság Dec.
1 napjáról, írja: „Midőn mi a' tegnapi
napnak történeteit a' Közönséggel köz-
leni akarnánk, nyomtatóinkat (a' mű-
helyben) nem találtuk, mivel azok mind-
nyájan a' népmozgásnál voltak. Ez ok-
ból Ujságunknak tegnapi levele meg nem
jelenhetett. — 29 ikben estvéli 9 órakor
a' nép kezében már sok ezer puskák,
pisztolyok és kardok forogtak. Több
Generalisok, kik regementjeikkel a' tse-
dességet helyre állítani törekedtek, rész-
szerént elestek, részszerént hátranyo-
mattattak. Legtüzesebb és véresebb volt
a' tsata az A l l é b a n és a' S á n d o r t e m-
plománál. A' B e l v e d e r i Kastély es
a' Lovas Kaszárnya elpusztított. A'
vadász testőrző (lengyel) regement a'
S z á s z piatzot és a' t r o m b i t a - ú t-
szát elfoglalván, ez állását reggelig
megtartotta; akkor a' nép egy zászló-
tartónak vezérlése alatt a' regementet
megtámadta és a' városnak éjszaki ré-
széből oda jött lovas Artilléria segítse-
gével hátra verte. A' regementnek ki-
kellett menni a' városból az Orosz Se-

regekkel együtt, kik minekutánna pa-
rantsolatot vettek, hogy többé a' népet
ne bántsák, Varsóból mindnyájan ki-
takarodtak. — Az alatt míg e' véres tör-
ténetek estek, az útszákon sok aszszo-
nyokat lehetett látni, kik fegyvert ra-
gadván a' néptsoporthoz siettek. A' bol-
tok tegnap zárva állottak, de ma az új
Politzia-főtisztnek W e n g r z e c k i U r-
nak parantsolatjából ismét megnyittat-
tak. A' közbátorságnak megőrizése az
újonnan állított Nemzeti gárdára nagyon
bízva. Ebben a' pillantásban, a' katoná-
ságon kívül, 30,000 ember (minden-
féle rendből) áll fegyverben. — Az új
Igazgató tanács, tegnap tartotta első Ülé-
sét a' Királyi Helytartó palotában, és a'
következő Nyilatkoztatást botsátá ki:

„Lengyelek! A' tegnapi estvének
és a' mult éjtszakának nem kevés-
bé szomorú mint váratlan történetei
az Igazgatószéket arra indították, hogy
magához új, sokszoros érdemek által
jeles személyeket venne fel, és Hozzá-
tok a' következő Nyilatkoztatást intéz-
né: Ő Ts. Mgga C e s a r e v i t s Nagy
Hertzeg az Orosz Seregeknek minden
további beleavatkoztatást megtiltott, mert
tsak magoknak a' Lengyeleknek szabad
Hazájokfijainak meghasonlott elméit új-
ra egyesíteni. De a' Lengyelnek nem
szabad kezét testvérje vérével megfer-
téztetni. Éppen illy kevéssé fog a' Nék-
tek tzelotok lenni, hogy a' Világnak egy
Polgári háború szomorú képét adjátok.
Egyedül a' mérséklés az, melly rólatok
a' gyászos bajt elfordíthatja, mellynek
szélénél állatok. Térjetek azért vissza
a' rendre és tsendre, és minden indula-
tos felháborodások muljanak el a' ret-
tenetes éjtszakával, melly azokat fátyo-
lával fedte is. Emlékezzetek a' jövendő-
re és a' T i a n n y i r a szorongattatva lévő
Hazátokra. Távoztassatok el mindent, a'
mi annak lételetét kotzkáztathatja. Mi pe-

dig igyekezni fogunk, a' köz bátorság-
nak és az Országnak adott Constitutio-
nalis szabadságoknak feltartása által kö-
telességünket betölteni. Költ Varsóban
Nov. 30-kán, 1850. Az Igazgató Tanács
Elölülője Gróf Sobolevski. Hg Czartoryski
Adám. Hg Lubecki Xaver. Hg Radzivil
Mihály. Kochanovski Mihály. Gróf Patz
Lajos. Niemcevicz Julian.“

A' Követek Házának mostan itt lévő
tagjai, a' nép és a' katonaság kívánsá-
gainak tekintetéből, egy előterjesztést
küldöttek az Igazgatótanátsához, melly-
ben annak történt megváltozásával elé-
gedetlenségeket jelentik. Ennek követ-
kezésében Hg Lubecki az igazgatás-
ból kilépett; megmaradtak: Hg Czartoryski
Adám, Hg Radzivil Mihály, Gróf Patz,
Senator Kochanovski, Senator Niemcevicz,
és Generalis Chlopicki; kikhez járultak
Gróf Ostrovski, Kastellan, Dembovski
és Lelevel. — A' tsendesség az
éjjelet 2 óra tájban helyre állott, és az-
ólta puska lövést nem hallani. Minthogy
ebben a' pillantásban a' Statust semmi
veszedelem nem fenyegeti, a' fegyvernek
és puskapornak kiosztogatása felben sza-
lasztatott. Az itt maradt Orosz Familiák
a' Nemzeti gárda oltalmába ajánlva
vagnak. —

Varsó Dec. 4-kén. (a' Burkus Sta-
tus-Ujságból). A' városban, legalább
külsőképpen, a' legnagyobb tsendesség
uralkodik. A' Bank újra megnyilt és fi-
zetéseit folytatja. Az új Igazgatótanács
és Cesarevits Nagy Hertzeg között
estek ugyan külömbféle lépések és pró-
bák a' közeledésnek és megegyezésnek
megszerzésére — nevezetesen Dec. 2-
kán az Igazgató tanátsnak 4 tagjai a'
Nagy Hertzegnek főhadi szállására ki
is mentek — de még eddig mind hijjá-
ban. A' lengyel vadász testörző Rege-

ment, és a' lengyel gyalogságnak né-
melly csapatjai; kik elsőben Cesarevits
Nagy Hertzeg mellett maradtak, most
már vissza jöttek Varsóba és a' hív-
ség esküvését itt nyilvánosan letették. A'
Nagy Hertzeg tegnap 11 órakor, az
Orosz Ts. Seregeket vezérelvén, Go-
ra városán keresztül Brzesclitevs-
ki felé (és így az Országból kifelé) meg-
indúlt. — A' mostani Lengyel Ország-
nak, oda értvén azomban az Orosz Or-
szággal az előtt egyesítve lévő lengyel
tartományokat is, minden férfiúi lakosai
15 és 45 esztendőök között fegyverfogás-
ra fel szállítottak; és a' fő vezérség ha-
tártalan hatalommal Chlopicki Gene-
ralisnak adattatott. Az Igazgató tanács-
ban újra változás esett, de fejévé Hg
Czartoryski Adám megmaradt. —
Tegnap a' következő nyomtatott jelen-
tés volt Varsóban a' közönséges helye-
ken kiszégezve:

1) Ő Ts. Mgga a' Nagy Hertzeg bi-
zonyítja, hogy a' parantsolatja alatt ál-
ló Seregekkel a' várost megtámadni, nem
volt tétlénje. Ha az ellenségeskedésnek új-
ra elkellene kezdődni, annak 48 órá-
val elébb ki kell hirdetve lenni.

2) Ő Ts Mgga a' történt dolgokat
Ő Felségének a' Tsászárnak és Király-
nak kegyelmébe és feledékenységébe
ajánlani fogja.

3) Ő Ts. Mgga bizonyítja, hogy a'
Litthau táborseregnek nem adott
parantsolatot az Országba való bėjöve-
telre.

4) A' foglyoknak szabadon kell bo-
tsáttatni.

Éppen most halljuk a' hirt, hogy
a' zendülés tegnap Kalisban is kiütött.
A' Rozákok a' határszélnél kivetkeztet-
tek fegyvereikből, és a' város Komman-
dánsa fogságba tétetett. Vélcitlen ott ter-
mettek t. i. nagyszámú lengyel nemesek,
kik az Oroszokat részszerént elkerget-

ték; részszerént fegyvereiktől megfosztották.

(Mind ezek, a' mint látni való, csak töredék és homályos tudósítások, melyekből a' Lengyelek felzendülésének okát és tzelját ki venni még eddig nem lehet.)

V a r s ó. Dec. 7-dikén. Az ideigvaló Kormányzék, melly Dec. 4 dikén az előtte volt Országos Tanátsot felváltotta, minden hadi erőnek teljes hatalmú fővezérévé Clopicki Generált nevezte ki. Minthogy ennek mind személyes Charactere, mind főtisztsége nagyon kitűnő volt, a' Klubba összeállott úgynevezett patrioták gyűlölségek tárgyává lett, azt gondolván, hogy ők ez által elvesztik az Ország ügyébe további befolyásokat. Egy a' Klub tagjai közül Clopicki Generált Dec. 5-dikén e' borzasztó szemrehányásokkal támadá meg, úgy hogy azoknak hallására hirtelen gutaütés nemű változás érte. Ezt a' nép, melly a' Prov. Kormányzék palotája előtt öszvesereglett, megtudván, úgy felháborodott, hogy az egész Klub vcszelemben forgott. Magához jöven az alatt a' Generál, közönséges had vizsgálatot rendel, hogy a' népet letsendesítse. — Az öröm mellyel a' Generál fogadtatott 's a' seregnék hozzá való hívsége, egy rendkívülvaló lépésre vették ötet, hogy az által minden meghasonlást elfojtson. Felment tehát a' Kormányzék ülésébe 's ön hatalmával az ideigleni Kormányzékot eltörlötte 's magát határtalan hatalmú Dictatornak kijelentette, melly Dictátorságot csak az ideigleni Kormányzék által Dec. 18-kára öszvehívott Országgyűlés kezébe fogna letenni. Egy szó sem támadt ellene.

A' Varsói Ujság kiadta a' Dictator Proclamatióját, mellyben ezt a' népnek, és katonaságnak tudtára adja; jelentvén, hogy ezt a' hatalmat csak a' ha-

za veszedelmének szempillantásaiban veszi fel egy néhány napra, 's ezen végzi: **Eljen a' Haza.** — Első parantsolatja a' volt, hogy egy nyomtató műhely birtokosa se merjen név nélkül akarmit is kinyomtatni; és az írónak igazi nevéért tartozik kezes lenni. Az eddigvaló ideigleni Kormányzékot meg hagyta a' Dictator; belső dolgokra ügyelő Hivatalnak.

M a r o k k ó.

T a n g e r Nov. 9-kén Az Austriai Ts. K. Követség, minekutánna Muley-Abder-Rahman Szultántól Nov. 30-kán bútsút veve, Mequinezből Nov. 1-ső napján vissza indult és 8-dikban Tangerba megérkezett, hol a' reájok várakozó Austriai hadihajó már több napok óta vas-matskán feküdt. Minekelőtte a' Követség Mequinezből eljöne, Minister Bendris meglátogatta a' Ts. K. Kiküldötteket, és által adta nekik azt a' Nyilatkoztatást, mellyben a' Marokkói Udvar megegyezik, hogy kivételképpen a' Dániai Királyi Consul (ki most Schusboe Ur) egyszersmind az Austriai Consuli dolgoknak gondját is vihesse.

B u r k u s O r s z á g.

A' Burkus Status Ujság Dec. 8-káról írja: „A' Lengyel Országi sajnálkozásra méltó történetek Ö Fgét a' Királyt arra indították, hogy a' határszé-
li tartományokban katonai rendszabásokat tétetne, mellyek egyfelől bent a' rossz gondolkozásuaknak fellázzadását megakadályoztassák, más felől a' lakosokat a' felzendült (lengyel) csoportoknak gonosz béüteseitől megovják. Ennél fogva Ö Fge az egész 5-dik tábor Osz-tálynak, Posenban 's a' t. és a' Keleti

Burkus Országban, Pomeraniában és Sileziában fekvő 1-ső, 2-dik és 6-dik tábor osztálynak megnevelését parantsolta, és a' kommandírozó Generalisokhoz a' szükséges útasításokat és meghatalmazásokat elküldötte.

N a g y B r i t a n n i a.

(Folytatása Gróf Grey beszédjének a' Felső Ház Nov. 22-iki Ülésében.)

Ők még nem tudnak mindent, mert csak három órája mióta Ministerek, egyebet tehát annál nem mondhat, hogy szakadatlan gondot fognak fordítani mindenre, valamit az Országnek valóban terhes és gondot adó állapotja kíván; Első törekedéseik azomban mindennek elötte a' szükséglátásnak enyhítését fogják tzelezni. A' Ministerek egyebaránt erősen feltették magokban, hogy a' kitsapongásokat és békezavarásokat, akárhol és akármikor történtek vagy történjenek legyen is, szoros keménységgel elnyomják, — szoros keménységgel, mert ez a' legelső eszköz ellenek. — Az Országos költségekben és Kiadásokban, mindent a' mi szükséges megtartunk, és semmit a' mi nem egyáltalában szükséges, meg nem engedünk. A' kéméllés fő dolog a' mi szemekben; már is eltöröltettek némelly Költség kiadások, mellyek eddig Minister-Változáskor szokásban voltak. A' mi a' Külső politikát illeti, az idegen Országok dolgaiba való Nem-avatkozás principiuma mellett, mellyet ő és tisztitársai minekelötte Ministerekké lettek volna oltalmaztak, ezután is megmaradnak; a' közönséges békességnek feltartását nagy kötelességeknek esméri, és törekedni fognak mindent elhárítani a' mi azt megzavarhatná. „Imé Mylords! — így rekeszté be szavait — ezek azok a' tzelezások, ezek a' principiumok, mel-

lyekkel az új Igazgatás elő áll; szándékainknak kivitelében számot tartunk a' Királynak, a' Parlamentnek és az Országnek bizodalma és segítségére.“

Az Alsó Háznak ugyan az napi Ülésében hasonlóan sok nézők gyűltek fel. A' Ház tekintete nem kevésbé megfordult és megváltozott, mint hajdan midőn Canning első Minister leve. A' kik eddig az Oppositio padjain ültek, általmentek a' más Oldalra, és a' volt Ministerek 's azoknak barátjai foglalták el padjaikat. Peel Ur éppen azon a' helyen ül, hol ez előtt Brougham Ur szokott ülni. — Egyébaránt az új Ministerek jelen nem valának, és semmi nevezetes dolog nem jöve fel.

A' Nov. 23-diki Ülésben, midőn Spring-Rice Ur felhozná, hogy a' Felső Házba hívattatott Lord Brougham helyébe új választásnak kell kiírattatni, Croker Ur felállván monda: A' nevezett híres férfiú ez előtt nyoltzad nappal azt a' nyilatkozatást tevé itt a' Házban, hogy ő az új Ministeriumnak tagja nem lehet. Ugyan azon híres férfiú azt szokta mondani, hogy Anglia Ministereinek Charactere egyik részét teszi Anglia kitseinek; a' mit ha alkalmaztatni kell egyes Ministerekre, mennyivel inkább kell kiváltképpen egy Lord Cancellariusra, ki a' Király lelkiismeretének őrzője, és a' kinek sokkal inkább mint másnak tisztának kell lenni a' ravasz patvarkodásnak minden gyanújától. A' Felső Házba hívattatott érdemes Ur ezen viseletének megmagyarázására szükség vagyon a' világosításra. Annak is szeretné továbbá ő (Croker Ur) okát tudni, miért nem tegnap jelentetett meg az új választásnak szükségessége? Mentségül az nem szolgálhat, hogy az új Lordnak Patense még nem volt megkészítve, mert az Elölülői helyet a' Felsőházban amaz érdemes Ur, tsakugyan

elfoglalta, és bár ha nagyon sietett is, a' mint látszik, az új és fényes hivatal felöltözni: az még is bizonyos, hogy az (Alsó-) Házat egy ilyen dologról nem tudósítani tiszteletlenség. A' Házat e' dolog nagyon meglepte, világosítást várannál fogva amaz említett nyilatkozatás felől, melly ha csak pusztán fenyegetőzés volt az új első Minister ellen, vagy a' nagyon tsekélynek tartott hivattal való kínálás *) által megbántott, hiúságnak kifakadása, úgy kevés bizodalmat önt az emberbe a' Ministerium eránt, melly magát ilyen fenyegetőzés által mégis meg hagyja ijesztetni. — Mackintosh Ur felállott barátja védelmére. „Az érdemes és törvénytudó Lord Characterének — így szólt, — nints szüksége mentőbeszédre az előtt a' gyülekezet előtt, mellynek ő olly sok ideig dísze és ditsekedése volt. Szolljon érette esméretes ékesenszóllása, szorgalma, ügyessége; én csak arról a' boszszúságról akarok szóllani, mellyet a' hallott példátlan különösségű beszéd bennem okozott. Már ha tárgya volna is az emlegetett dolog a' világosítás adásnak: de ilyen illetlen, indulatos és szokatlan módon kell e' azt kívánni? Azomban kik adhatják a' kért világosítást? természetesen a' méltóságos és törvénytudó Lordnak tisztitársai. Hogyhogy jöhet hát valaki arra a' gondolatra, hogy a' magyarázat adást abban az idő pontban

*) Brougham Ur elsőben, a' mint híre volt, General-Solicitorsággal (Korona-Fiskalissággal) vala megkínálva; de azt el nem fogadta. Azután később kínálta volna meg Gróf Grey a' Nagy-Cancellariussággal — 's azt elfogadta. Hihetően hogy erre tzelez Croker Ur, az Admiralitásnak Titoknokja, de a' ki most e' hivatalból kiesett.

kérje, midőn látja, hogy a' Ministerek közül senki jelen nintsen. Méltó megjegyezni továbbá azt is, hogy a' Ministerek nem is kötelesek erről világosítást adni, mivel az eséle alkudozásoknak titokban kell maradni. Hasonló értelemben volt Lord Morpeth, azzal az észrevétellel, hogy Brougham Ur legálább nem mondta azt a' mit egy esméretes Minister (Hg Wellington, harmadévi) mondott, hogy t. i. örült ember lenne ő, ha Minister akarna lenni, 's még is a' lett utoljára. Részt vettek e' Vítatásban azután mások is, Lord Gower, Duncombe, Hardinge, Wellesley 'sa't. kik közül némelyek Lord Brougham ellen beszéltek, mások Hg Wellington Characterét oltalmazták.

Frantzia Ország.

Páris Dec. 3-kán. A' Korona Herceg Lyoni útjából Dec. 1 napján estve visszaérkezett. — A' Követek Házá-
nak Dec. 1 napi Ülésében a' Ministeri-
tanátsnak Elölülője 's egyszersmind Fi-
nantz Minister Lafitte Ur egy tör-
vényjavallatot teve fel, melly szerént az
úgy nevezett Kárpotlásnak közön-
séges Fundusa az 1830-diki és 1831-
diki rendkívülvaló Országos költségekre
fordíttatni kívántatik. Abból az 1000 mil-
liomnyi summából t. i. melly 1825-ben
a' Kiköltözteknek kár-potlásul megadat-
tatott — a' keresetek felszámításának
végződésével — felmaradt 100 milli-
omnyi summa, melly a' Ministertől feltett
törvényjavallat szerént, többé a' Kiköl-
töztek kárapotlásának tellyesítésére nem
fordíttatik, hanem az Orzágnak esik,
és a' jövő két esztendei rendkívül való
költségekre adattatik. Ez alkalmatossá-
gal a' Minister Frantzia Orzágnak jelen
állapotjáról és a' Külső Országokkal va-

ló hogyanállásáról beszédet tartván, monda a' többek között: „Azoknál a' történeteknél fogva, mellyek egy szomszéd Statusban estek (t. i. Belgiumban, hol az Orosz és Burkus Fejedelmi Házakkal Sógor Nassau Ház az uralkodástól végképpen kirekesztetik) egy közönséges Krizistól lelete vala félni; 's ez a' félelem elég magyarázatja Uraim, azoknak a' hadi készületeknek, mellyek inkább előrelátásból, mint ellenséges szándékból, némelly Országokban tétettek. Bizonnyal erősítjük Uraim, hogy mi ezen készületekre nézve a' legvilágosabb és kielégítőbb magyarázatokat nyertük. De ezen magyarázatok tellyességgel nem fognak bennünket a' hasonló szükséges készületeknek tevésétől eltartoztatni, a' mit az Uraknak egyszeriben megfogunk bizonyítani. — Frantzia Ország nem fogja megengedni, hogy a' Bele nemavatkozás principiuma megsértettessék. Igyekeznek megakadályoztatni, hogy a' békesség kotzkára ne tétessék, midőn megőriztethetik. Ha elkerülhetetlen lésszen a' háború, meg kell bizonyítva lenni a' Világ előtt, hogy mi azt nem akartuk és fegyvert azért fogtunk, mivel kényszerítettek bennünket a' háború és Principiumunknak megtagadása között választani. Folytatni fogjuk azért az alkudozásokat (a' Belgiumi dolgoknak háború nélkül való elintézésében), és minden arra mutat, hogy alkudozásainkban szerentsések leszünk. De az alatt míg alkudozunk, egyszersmind készülnünk. — Rövid idő alatt Uraim, jól felkészített erős várainkon kívül, 500,000 hartzra kész, jó vezérű, jó fenyítékű katonát fogunk előmutatni tudni; Kiket egy milliom Nemzeti Gárdistáink fognak segíteni. A' Király, ha szükség lejend, maga vezérli a' Nemzetet (Eleven felbuzdulás a' Gyűlésben. Sokszorozott kiáltás: Éljen a' Király! Éljen a'

szabadság! — Mindeneknek szeméi oda fordulnak a' kar-padra, hol Nemours Herceg, a' Királynak egyik fia ül. — A' Minister meg áll beszédjében, míg a' nagy buzdulás és kiáltozás megtsendesednék). — Mint Finantz Minister — így szólla tovább — tartozom azt a' bizonyóságot adni az Uraknak, hogy a' háború meggyőzésére való eszközökben sem fogunk szükségét látni. A' Budget, mellyet a' jövő esztendőre most dolgozunk, a' rendes költségekben, nevezetes alábbszállításokat fog magába foglalni; a' rendkívül való költségekre benne 80 milliomot kérünk, — a' földre vetett Adó ennyivel lesz lejjebb szállítva — és azt az Urak tudják, hogy 80 milliomnyi jövedelem (évenként) 1500 milliom Tökét ábrázol. Több mint 2000 milliomot érő erdők vagy on eladni való, mellyből a' Status kevés hasznot veszen, ellenben ha eladja, privát emberek kezében, több hasznot fog fordítani. És így pénzünk temérdek vagy on akár mitsoda háborúnak is megbírására. — De ismét azt mondom, hogy a' békesség végtelenül hihetőbb a' háborúnál. Ha Frantzia Ország és Anglia békességet akar, ha más Hatalmasságok is ohajtják: ugy nem tudjuk miképpen lehetne annak megzavaratnia. Folytatni fogjuk azért békes szándékkal az alkudozásokat, de fel milliom katonával és egy milliom Nemzeti gárdával birva, alkudozunk. (Tetszés).“ — Annakutánna a' Hadi Minister nyújta elő egy törvényjavallatot, melly szerint 80,000 ember, az 1830 iki rendből, rendes szolgálatra szollittatik.

Tudományos Jelentés.

A' folyó Esztendő második Felében jelent meg Erdélyben Kolosváron egy Munka ilyen cím alatt: „Diétetikai rövid Katekchésis, a' Városi al-

sőbb és Falusi Oskolák számára Olvasó-Könyvnek írta Maros Vásárhelyen Orvos Doctor Sz. Szotyori Jó'sef.

A' tudós Szerző Úr, kinek már az 1826-dik esztendei Tudományos Gyűjtemény 6-dik Darabjában, a' Vaccináról írt, valóban derék Értekezése köz helyben hagyást nyert, nevezett munkájában világos és a' gyermekek meg fogásához igen jól alkalmaztatott Kérdésekben és Feleletekben elő adja:

1-ör. Mi a' test szépsége és épsége; mik azoknak ellenségei; hogy kell azokat ezektől meg őrizni?

2-or Miben áll az élet és egészség? Beszél az azokra szükségesképpen megkívántató külső dolgokról, nevezetesen; a' Világosságról és Melegről; a' Levegőről; a' tápláló Eledelekről, Italokról; a' Ruházatról, továbbá mitsoda befolyások van azokra a' Lakó és háló Szobáknak, a' Tisztaságnak, a' Munkásságnak és Nyugodalomnak? Tóldalékül ragasztja ide azokat a' pontokat, mellyekről szükséges a' távollévő Orvost a' beteg állapotjára nézve tudósítani.

3-or Mik okoznak leginkább betegségeket? Elő számlálja azoknak legközönségesebben elő fordulni szokott nezeit; megmondja mik különösen a' gyógyulás eseteiben telyesítendőek?

4-er. Beszél különkülön minden véletlen esetekben segítő eszközökről; az állati, plántai és ásványi mérgekről, 's az azok ellen való szerekről.

A' Természet ki törülhetetlenül óltotta mindnyájunkba az élet szeretetét, és hogy azt épségben fenn tartani igyekezzünk. De helyheztesítésünk miatt nem tudhatjuk mindnyájan említett igyekezetünk és kívánságunk elérése módját, — melly miatt világi boldogságunk nem kis részben szenvedne tsonkülást; ha nem találkoznának közöttünk, a' kik vizsgálván a' velünk és körülöttünk lévő dolgokat, mellyektől életünk, egészségünk és halálunk nagy mértékben függ, ugyan azokból nem szereznének az élet és jól létel fel tartására szükséges eszközöket, 's azokat a' nálok nélkül szükkölködő ember társaiknak ki nem nyilatkoztatnák. Az említett munkában a' tudós Szerző Úr, a' legbetsesebb kintsünket tárgyazó dolgokról kívánt bennünket tudósítani, 's ennél fogva minél esmerelesebb lészen a' két hazában, annál inkább elérí tzeljét. Figyelmetes olvasása 's olvastatása gyermekeinkel és tselédinkel igazán közhasznúvá teheti ezt; mert bölts intései 's oktatásai egészségünk fenn tartására sőt életünk megtartására és hosszabbítására is vezérelnek.

A' pénz folyamát December' 15-dikán;
közép ár:

A' Státus' 5p.Centes Obligátzióji	89 1/2
Az 1820-béli sorsosok,	165 4/5
Az 1821-béli hasonlók,	115 9/10
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji, 50 for. keltek, mind Conv.	
A' Bank-Aktziák keltek 1009 4/5 for.ton,	
Conv. Pénzben.	

A' mai postanapon küldjük Szathmár Vármegye Mappáját tisztelt Olvasóinknak a' Kolosvári, N. Enyedi, M. Vásárhelyi, Temesvári, Szebeni, Brassói és Udvarhelyi Tsomókban, petsét alatt.

Szerkesztető és Kiadó Márton Jó'sef, Professor. (Landstrasse Nro 273.)

Nyomtató: Nemes Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro 755.)